

Pääsiäiskauden toisen viikon lauantai

Kristus nousi kuolleista!

Päivän epistola

(Ap.t. 5: 21 – 33)

”Niinä päivinä sen kuultuaan apostolit menivät päivän koittaessa temppeliin ja alkoivat opettaa. Ylipappi ja hänen lähimmät miehensä kutsuivat heti aamulla koolle Suuren neuvoston, kaikki Israelin kansan vanhimmat, ja lähettivät noutamaan apostoleja vankilasta. Sinne tultuaan palvelijat eivät kuitenkaan löytäneet heitä. He palasivat ja kertoivat: ”Me näimme omin silmin, että vankila oli tarkoin lukittu ja vartijat seisoivat ovilla, mutta kun avasimme oven, emme löytäneet sieltä ketään.” Tämän kuultuaan temppelivartioston päällikkö ja ylipapit olivat ymmällä eivätkä voineet käsittää, mitä oikein oli tapahtunut. Silloin joku tuli sanomaan: ”Ne miehet, jotka te panitte vankilaan, ovat täällä temppelissä ja opettavat kansaa.” Vartioston päällikkö lähti miehineen noutamaan apostoleita ja toi heidät paikalle. Väkivaltaa he eivät käyttäneet, sillä he pelksivät, että kansa voisi kivittää heidät. Apostolit tuotiin neuvoston eteen, ja ylipappi alkoi kuulustella heitä. Hän sanoi: ”Me kielsimme jyrkästi teitä opettamasta sen miehen nimessä. Mutta nyt koko Jerusalemin on täynnä teidän oppianne ja te yritätte panna sen miehen kuoleman meidän syyksemme.” Tähän Pietari ja muut opetuslapset vastasivat: ”Ennemmin tulee totella Jumalaa kuin ihmisiä. Meidän isiemme Jumala on herättänyt kuolleista Jeesuksen, jonka te ripustitte ristinpuulle ja murhasitte. Jumala on korottanut hänet oikealle puolelleen Ruhtinaaksi ja Pelastajaksi johdattaakseen Israelin kääntymykseen ja antaakseen sille synnit anteeksi. Me olemme kaiken tämän todistajat – samoin Pyhä Henki, jonka Jumala on antanut niille jotka häntä tottelevat.” Tämän kuullessaan neuvoston jäsenet olivat pakahtua raivosta ja aikoivat tappa heidät.”

Tätä tekstiä edeltäneessä kertomuksessa kaikki apostolit oli vangittu ja laitettu vankilaan. Yöllä Herran enkeli vapautti heidät ja käski mennä temppeliin julistamaan kansalle ”kaikki tämän uuden elämän sanat.” Apostolit toimivat enkelin ohjeen mukaisesti. Samaan aikaan Suuri neuvosto kokoontui ja oli ymmällä, kun apostolit eivät olleetkaan vankilassa. Neuvoston jäsenille ”joku” tuli kertomaan, että apostolit opettavat temppelissä. Todennäköisesti apostolit eivät olleet itse temppelialueella vaan Salomonin pylväskäytävässä heti temppelialueen ulkopuolella. Lisäksi apostolit näyttivät nauttivan kansan suosiota (vrt. jae 26).

Tämä on jo toinen oikeudenkäynti apostoleja vastaan. Nyt heitä syytettiin siitä, että he eivät noudattaneet neuvoston määräystä ”opettamasta sen miehen nimessä”. Tästä oli seurauksena, että ”koko Jerusalemin on täynnä teidän oppianne”. Julistus Jeesuksen ylösnousemuksesta ja pelastushistorian toteutumisesta levisi. ”Koko Jerusalemin” on todennäköisesti liioiteltu sanonta.

Pietarin puhe neuvostossa tuo mieleen Luukkaan evankeliumin luvun 21 jakeet 12 - 13: ”Mutta jo ennen tätä teidän kimppuunne käydään ja teitä vainotaan. Teitä viedään tuomiolle synagogiin, teitä teljetään vankilaan, te joudutte kuninkaiden ja maaherrojen eteen minun nimeni tähden. Näin te saatte todistaa minusta.”

Näin Pietari teki. Hän julisti neuvoston kokouksessa Jeesuksen ristiinnaulitsemista ja ylösnousemista: ”Meidän isiemme Jumala on herättänyt kuolleista Jeesuksen, jonka te ripustiite ristinpuulle ja murhasitte.” ”Jumala on korottanut hänet oikealle puolelleen Ruhtinaaksi ja Pelastajaksi johdattaakseen Israelin kääntymykseen ja antaakseen sille synnit anteeksi.” Näihin sanoihin tiivistyy koko Apostolien tekojen kirjan sanoma. Tästä todistavat niin apostolit kuin Pyhä Henki.

Nykyisessä suomennoksessta käytetään sanaa ”ristinpuu”. Vanhemmissa suomennoksissa käytetään toista vaihtoehtoa, silloin käytetään sanaa puu. Käännökset eri kielille vaihtelevat, sana on käännetty joko sanalla ”puu” tai sanalla ”risti”. Mooseksen kirjojen mukaan surmattu ja puuhun ripustettu piti ottaa pois ennen yötä (5. Moos. 21: 23). Kirkko opettaa tästä puusta mielenkiintoisella tavalla. Elävä puu toi kuoleman, kun Adam söi sen hedelmiä (vrt. 1. Moos. 2: 17), mutta kuollut puu toi elämän (vrt. Gal. 3: 13).

Pietari myös totesi neuvoston julistamiskiellosta, että ”Ennemmin tulee totella Jumalaa kuin ihmisiä.” Tämä vastaa sitä, mitä profeetta Daniel teki Babylonian orjuudessa. Daniel kiellosta huolimatta ”rukoili ja kiitti Jumalaansa” (vrt. Dan. 6: 7 – 11). Kirkko opettaa kuuliaisuutta esivallalle (vrt. Luuk. 20: 25; Room. 13: 1 – 7), mutta ristiriitatilanteessa tulee totella Jumalaa.

Neuvosto raivostui. Syntyi aikomus tappaa apostolit.

Päivän evankeliumi

(Joh. 6: 14 - 27)

”Siihen aikaan, kun ihmiset näkivät, minkä tunnusteon Jeesus teki, he sanoivat: ”Tämä on todella se profeetta, jonka oli määrä tulla maailmaan.” Mutta Jeesus tiesi, että ihmiset aikoivat väkisin tehdä hänestä kuninkaan, ja siksi hän vetäytyi taas vuorelle. Hän meni sinne yksin. Kun tuli ilta, opetuslapset menivät alas rantaan, nousivat veneeseen ja lähtivät kohti Kapernaumia, toiselle puolen järveä. Oli jo pimeä, eikä Jeesus vielä ollut palannut heidän luokseen. Tuuli puhalsi ankarasti, ja järvellä kävivät vaahtopäiset aallot. Kun he olivat soutaneet kahdenkymmenenviiden tai kolmenkymmenen stadionmitan verran, he näkivät Jeesuksen kävelevän järven aalloilla ja lähestyvän venettä. He pelästyivät. Mutta Jeesus sanoi: ”Minä tässä olen, älkää pelätkö.” He aikoivat ottaa hänet veneeseen, mutta samassa vene jo tuli siihen rantaan,

jonne he olivat menossa. Seuraavana päivänä väkijoukko oli yhä toisella puolen järveä. Ihmiset olivat nähneet, että siellä oli ollut yksi ainoa vene ja että Jeesus ei ollut noussut siihen yhdessä opetuslasten kanssa vaan nämä olivat lähteneet ilman häntä. Tiberiaasta tuli kuitenkin veneitä lähelle sitä paikkaa, missä Herra oli kiittänyt Jumalaa ja ruokkinut kansan. Nähtyään nyt, ettei Jeesus ollut siellä eivätkä hänen opetuslapsensaakaan, ihmiset nousivat veneisiin ja lähtivät Kapernaumiin etsimään Jeesusta. He löysivät Jeesuksen järven toiselta puolelta ja kysyivät häneltä: ”Rabbi, milloin sinä olet tullut tänne?” Jeesus vastasi: ”Totisesti, totisesti: ette te minua sen tähden etsi, että olette nähneet tunnustekoja, vaan siksi, että saitte leipää ja söitte itsenne kylläisiksi. Älkää tavoitelko katoavaa ruokaa, vaan katoamatonta, sitä, joka antaa ikuisen elämän. Sitä teille antaa Ihmisen Poika, sillä Isä, Jumala itse, on merkinnyt hänet sinetillään.”

Ennen tätä kertomusta Johannes kertoi ravitsemusihmeestä. Tämä kertomus luetaan liturgiassa pääsiäisen keskijuhlan päättäjäispäivänä. Ravitsemusihmeen innoittamana kansa todisti: ”Tämä on todella se profeetta, jonka oli määrä tulla maailmaan.” He eivät ymmärtäneet Jeesuksen kuninkuutta oikein odottaen Hänen olevan maallinen kuningas. Jeesuksen kuninkuuden todellinen luonne oli paljastuva vasta silloin, kun Häntä vastaan käytiin oikeutta ennen Hänen tuomitsemistaan ristille. Tämän väärinymmärryksen takia Jeesus siirtyi yksinäisyyteen.

Johanneksen kertomus Jeesuksen kävelemisestä on lyhyempi kuin Matteluksella ja Markuksella. Kulkeminen pitkulaisten Gennesaretin poikki tai pitkin oli helpompaa kuin maata myöten. Kova tuuli saattoi yllättää matkustavaiset, niin kuin tässä kertomuksessa tapahtui. Stadion on kreikkalainen pituusmitta: 192 metriä. Opetuslapset olivat siis noin viiden kilometrin päässä rannasta, siis ”keskellä järveä”.

Jeesuksen kävely ”järven aalloilla” osoittaa Hänet luomisen Herraksi (vrt. Joh. 1: 3). Keskeisin asia Johanneksen evankeliumin kertomuksessa on Jeesuksen ilmoitus: ”Minä tässä olen.” Ilmaisuihin ”minä olen” kertoo iankaikkisesta Jumalasta, joka on aina ollut olemassa. Se on Jumalan heprean kielinen nimi Jahve. Sanomalla tämän opetuslapsilleen Jeesus ilmaisee olevansa yhtä Jumalan kanssa. Jeesus myös vahvistaa opetuslasten luottamusta Häneen auttamalla heitä myrskyn keskellä. Opetuslapset voivat elämän vaikeuksien keskellä luottaa siihen, että Jeesus on heidän kanssaan.

Apostoli Johanneksen perustamien seurakuntien kristityt ovat voineet pitää tätä Jumalan ilmestymisenä opetuslapsilleen. Kertomuksessa tullaan yllättäen määränpäähän. Sitäkin voi pitää ihmeenä. Tämä kertomus järven ylityksestä voi tuoda lukijalle mieleen myös sen, kuinka Israelin kansa Mooseksen johdolla ylitti Punaisen meren kulkien kuivaa maata myöten (2. Moos. 14: 16, 22). Nyt samalla tavoin kulkee Jeesus.

Kirkon opettajat, puhuessaan tästä tapahtumasta, näkevät sen usein ihmisen elämänä. Sitä koettelevat

erilaiset vaikeudet. Näiden vaikeuksien keskellä ihmisen tulisi kohdata Kristus samalla tavoin, kuin opetuslapset kohtasivat Hänet myrskyssä. Ihmisen tulisi pyytää Kristus omaan veneeseensä eli omaan elämäänsä. Silloin elämän myrsky rauhoittuu.

”Seuraavana päivänä” on tapa yhdistää eri kertomuksia toisiinsa. Kertomus väkijoukosta, yhdestä ainoasta veneestä, Tiberiaasta tulleista veneistä ja kulkemisesta Kapernaumiin ei ole looginen. Emme tiedä, miten asiat ovat todellisuudessa tapahtuneet. Kapernaum ei ole ”järven toisella puolella” jossa Tiberias on, vaan selkeästi pohjoisempana. Yhden veneen lähteminen rannalta, ja tieto siitä, että Jeesus ei ollut siinä, oikeuttaa kysymyksen: ”Rabbi, milloin sinä olet tullut tänne?”

Jeesus väistää kysymyksen. Jeesus toteaa heidän motiivinsa Hänen etsimisekseen olleen ruoka. Mutta hän kehottaa etsimään, ei katoavaa ruokaa, siis vatsan ruokaa, vaan katoamatonta, siis hengellistä ruokaa. Johanneksen evankeliumin neljännessä luvussa Jeesus vertaa itseään ”elävään veteen” (4: 13 – 14). Se, joka juo tätä vettä, ei ole enää janoinen. Tämä evankeliumikertomus luetaan samarialaisen naisen sunnuntaina. Hieman nyt olevaa evankeliumilukua myöhemmin Jeesus nimittää itseään ”elämän leiväksi” (Joh. 6: 35). Se, joka tulee Jeesuksen luo, ei ole enää nälissään. Tässä yhteydessä leipä voi viitata ehtoolliseen tai Jeesuksen opetukseen. ”Sitä antaa Ihmisen Poika, sillä Isä, Jumala itse, on merkinnyt hänet sinetillään.” Sinetillä vahvistetaan, tunnustetaan tai todistetaan jotain. Teksti muistuttaa meitä luvun neljä jakeesta 33: ”Joka ottaa hänen todistuksensa vastaan, tunnustaa, että Jumala puhuu totta.” Meidän uskomme Jumalan totuudenmukaisuuteen on sinetti, jolla Ihmisen Poika on merkitty. On myös esitetty, että sinetti tässä yhteydessä viittaisi kasteen sakramenttiin.

Profeetta Jesajalla on teksti, joka kutsuu ihmisiä saamaan ravintoa Jumalan sanasta (Jes. 54: 9 – 55: 5). Se sisältää myös ajatuksen pelastuksesta ja Hänen läsnäolostaan. Siinä kutsutaan ”janoisia” köyhiä iloiseen, ilmaiseen ateriapöytään (Jumalan valtakuntaan). Herra on tekevä ikuisen liiton. Tähän liittoon kutsutaan myös ”kansa, jota et tunne”.